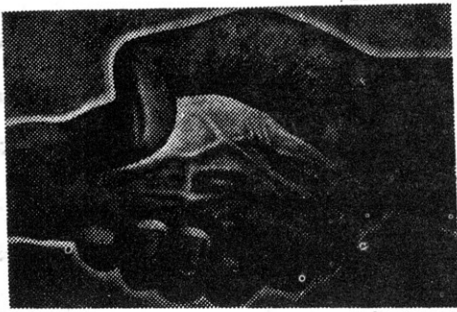
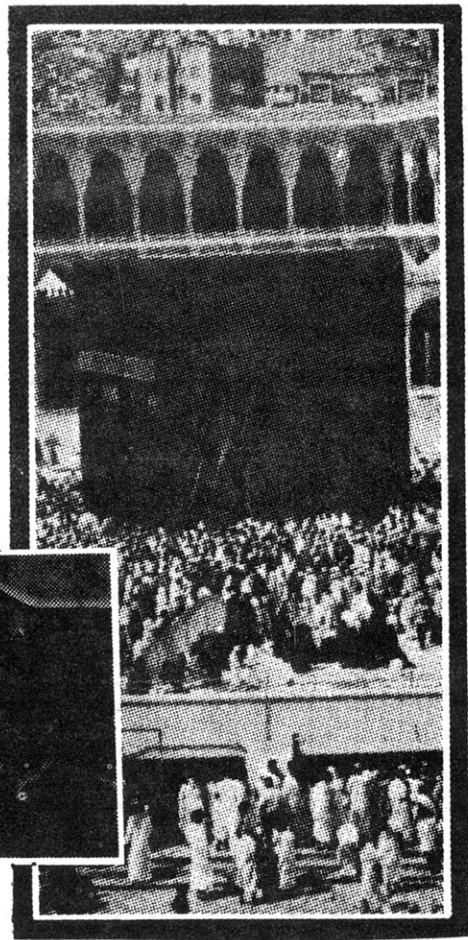

حجّ ابراهیمی و تقریب مذاهب اسلامی

محمد محمّدی ری شهری

این سخنرانی در تاریخ دوم ذی الحجة الحرام ۱۴۱۳
۱۳۷۲/۳/۲ در افتتاح سمینار مجمع التقرب در مکه مکرمه
ایراد گردیده است که پس از تکمیل و تنظیم تحت عنوان: «حج
ابراهیمی و تقریب مذاهب اسلامی» ارائه می‌گردد:

این سوّمین سمینار «مجمع التقرب» است که در کنار خانه خدا تشکیل می‌شود. در این
جلسه، ابتدا از همه اندیشمندان مذاهب اسلامی که از کشورهای مختلف در این گردهمایی
شرکت کرده‌اند، صمیمانه تشکر نموده و از خداوند متعال می‌خواهم که به همه ما توفیق عنایت
کند تا بتوانیم توان فکری و عملی خود را در راستای اهداف مجمع؛ که یکی از اهداف مهم و
اصلی آن، انجام حج ابراهیمی است به کار گیریم.

این سمینار در حالی تشکیل می‌شود که از یکسو، به برکت انقلاب اسلامی به رهبری
ابرمرد تاریخ اسلام، امام خمینی - رضوان الله تعالی علیه - و خلف صالحش؛ حضرت آیه‌الله
خامنه‌ای - مد ظله‌العالی - مسلمانان جهان هشیار شده‌اند و بیش از هر زمان دیگر، حرکت و

خیزش اسلام انقلابی در سراسر ممالک اسلامی، کاخهای استکبار را به لرزه درآورده است. و از سوی دیگر دشمنان اسلام و در رأس آنها آمریکا که اسلام واقعی را در تضاد با منافع خود می‌بیند و از گسترش آن به شدت بیمناکند، بیش از هر وقت دیگر برای ضربه زدن به اسلام ناب و هواداران مقاوم آن توطئه می‌کنند، و برای ایجاد تفرقه در صفوف مسلمین برنامه‌ریزی می‌نمایند.

آفات تقریب

تصور می‌کنم عناوینی که برای بحث و بررسی در این کنفرانس توسط برگزارکنندگان پیشنهاد شده، مناسب، و سخن گفتن در زمینه آن عناوین، لازم و ضروری است، لیکن این مباحث در صورتی می‌تواند زمینه را برای رسیدن به اهداف مجمع آماده و هموار کند که آفتهای تقریب در کنار بحثها بلکه قبل از آن، دقیقاً شناسایی شود و تقریب مذاهب اسلامی آفت‌زدایی گردد.

عناوینی که به این سمینار جهت گفتگو پیرامون آن، ارائه شده عبارتند از: «تقریب سیاسی»، «تقریب اقتصادی»، «تقریب اعتقادی»، «تقریب فقهی» و «تقریب روایی». همه این موضوعات برای تقریب، محورهایی اصولی و مباحثی ضروری است ولی بدون توجه به آفات تقریب، نه تنها ثمربخش نیست بلکه ممکن است پرداختن به این مسائل در نهایت، تبدیل به آفت گردد.

ثوری تقریب و یا شناخت راههای آن، در صورتی می‌تواند مقدمه برای تقریب باشد که آفات تقریب شناخته شده و در عمل به آفت‌زدایی پرداخته شود.

بنابر این، در مکه مکرمه و موسم حج - که به گفته امام راحل و احیاگر حج ابراهیمی: نقطه اصلی دعوت مسلمین جهان به اتحاد و وحدت کلمه است - مناسبترین و ضروریترین مباحث، آفت‌شناسی تقریب و ضروریترین اقدام، زدودن آفتهای تقریب است.

در این راستا من به عنوان مقدمه بر این سمینار، نکته‌ای در ارتباط با «مهمترین آفت تقریب» و نکته‌ای در زمینه «مهمترین عامل تقریب» تقدیم حضار گرامی می‌کنم و پیشنهاد می‌نمایم که مسؤولان مجمع به این مسأله اساسی، بیشتر اهمیت دهند و مباحثی را در این زمینه

برنامه‌ریزی و طرح نمایند.

مهمترین آفت تقریب

بزرگترین آفت تقریب، غفلت از توطئه‌ها و نقشه‌های دشمنان تقریب است. این غفلت موجب می‌گردد که وقتی خیرخواهان و علاقمندان به وحدت کلمه در جوامع اسلامی می‌خواهند در جهت دست‌یافتن به این هدف تلاش کنند، سرگرم مباحث و مسائلی شوند که تنها ثمره علمی دارد، نه ثمره عملی. و همه تلاشها در مجامع علمی خلاصه شود، آنهم به صورتی بسیار محدود.

از این رو اقداماتی که در جهت تقریب مذاهب اسلامی صورت می‌گیرد، وقتی با تبلیغات و توطئه‌هایی که در جهت تفرقه جوامع اسلام انجام می‌شود، مقایسه گردد. شاید اغراق نباشد که نمی‌است در برابر یم! و سدی است کوتاه و ناتوان، در برابر سیلی عظیم و خروشان! اگر شما به نمایشگاههای کتاب در کشورهای اسلامی و بطور مشخص نمایشگاهی که چندی قبل در مکه برگزار شد مراجعه کنید و رساله‌ها و کتابهای تفرقه‌انگیز را اجمالاً بررسی نمایید این وضعیت اسف‌بار را تصدیق خواهید کرد.

قدرتهای شوم استکبار و استعمار که اتحاد مسلمانان را به زیان خود می‌بینند بهترین راه تأمین منافع نامشروع خود در جوامع اسلامی را ایجاد تنازع مذهبی تشخیص داده و برای تحقق این توطئه خطرناک همه امکانات سیاسی و اقتصادی خویش را به کار می‌گیرند، و باید گفت که قلم به دستان مزدور، عوامل اجرایی این توطئه هستند. بیماریهای اخلاقی پاره‌ای از کسانی که به خیال خود از اسلام دفاع می‌کنند و در رأس آن، بیماری تعصب نیز، این توطئه را تقویت و به دشمنان اسلام و مسلمین در پیاده کردن سیاست «ایجاد تفرقه در جوامع اسلامی» کمک می‌کند.

بنابر این مسؤولیت مجمع التقریب که به ابتکار رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای تأسیس گردیده، بسیار سنگین است، وظیفه این مجمع تنها تحقیق و کار علمی نیست بلکه وظیفه اجرایی سنگینی را به عهده دارد، و در صورتی می‌تواند از عهده انجام این مسؤولیت به نحو کامل برآید که علاوه بر امکانات مناسب، از کادری بسیار قوی در زمینه

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برخوردار باشد.

مجمع تقریب در صورتی می‌تواند اهداف این تشکیلات را تأمین نماید که با برنامه‌ریزی مناسب، عناصر غیروابسته، مستقل، خوش‌فکر و خوشنام را در جهان اسلام جذب کند. این نخستین، مشکل‌ترین و اساسی‌ترین گام در راه تحقق تقریب مذاهب اسلامی است. با این اقدام، مجمع قدرت برخورد عملی با توطئه‌ها و نقشه‌ها و آفات تقریب را پیدا می‌کند و می‌تواند نقشه‌های دشمنان تقریب را افشاکند و مخالفان وحدت کلمهٔ مسلمین - که با واسطه و یا بی‌واسطه، عامل بیگانه هستند - را در جهان اسلام منزوی نماید.

مهمترین عامل تقریب

به اعتقاد من، بزرگترین عامل تقریب مذاهب اسلامی در عصر حاضر ترویج اندیشه‌های سیاسی امام خمینی - رضوان الله تعالی - است. اندیشه‌های سیاسی امام، در واقع تبلور میانی حکومتی اسلام و قرآن است. در عصر حاضر بزرگترین و ضروری‌ترین نیازهای جهان اسلام آشنایی با دیدگاه‌های حکومتی اسلام می‌باشد، با توجه به نیاز و عطشی که در جوامع اسلامی، میان روشنفکران و جوانان در این زمینه وجود دارد. اندیشه‌های سیاسی امام به سادگی می‌تواند مسلمانان جهان را با هر عقیده و مذهب به هم نزدیک کند.

این راه نزدیک‌ترین، جاذبه‌دارترین و موفق‌ترین راه تقریب مذاهب اسلامی است. من نمی‌گویم راه‌های فرهنگی، علمی، اقتصادی و... در زمینهٔ تقریب مؤثر نیست، سخن من این است که تجربه نشان می‌دهد که این راه‌ها کم‌اثر است.

امروز آنچه مسلمانان مظلوم و به‌پاخاستهٔ جهان را به هم پیوند داده چیزی جز اندیشه‌های تابناک سیاسی امام نیست، تنها چیزی که مسلمانان مبارز فلسطین، عراق، الجزایر، بوسنی و هرزگوین، افغانستان و تاجیکستان را با هم و با همهٔ مسلمانان بیدار جهان و بویژه مسلمانان انقلابی ایران پیوند داده، مبانی حرکت سیاسی الهی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران است.

این راه، علاوه بر اینکه بیشترین و قویترین جاذبه را دارد، بزرگترین آفات تقریب را

که قبلاً بدان اشاره شد - نیز خنثی می‌کند، بنابراین، پیمودن این راه، برای آفت‌زدایی تقریب نیز ضروری است، و در این راستا تبیین ابعاد سیاسی حج از دیدگاه امام راحل جایگاه ویژه خود را دارد.

علاقمندان به تجدید حیات اسلام و وحدت کلمه مسلمانان، باید بر این عامل اساسی و کارساز، بیش از سایر عوامل تقریب تکیه کنند تا به خواست خداوند متعال، زمینه‌ساز تحقق وعده الهی (جهانی شدن اسلام) باشند.

